

25. ПЕДАГОШКИ ФОРУМ СЦЕНСКИХ УМЕТНОСТИ
Тематски зборник

25TH PEDAGOGICAL FORUM OF PERFORMING ARTS
Thematic Proceedings

На насловној страни: Henri Matisse (1921): The Music Lesson,
Two Women Seated on a Divan

Анри Матис (1921): Час музике, две жене седе на дивану

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
University of Arts in Belgrade
Faculty of Music

ЗБОРНИК РАДОВА
ДВАДЕСЕТ ПЕТОГ ПЕДАГОШКОГ ФОРУМА СЦЕНСКИХ УМЕТНОСТИ
„МУЗИКА И ЗНАЧЕЊЕ”
одржаног 21–22 маја 2022. у Београду

PROCEEDINGS OF THE 25TH PEDAGOGICAL FORUM
OF PERFORMING ARTS “MUSIC AND MEANING”
Belgrade, 21–22 May, 2022

Уредник / Editor

др Милена Петровић / dr Milena Petrović

Издавач / Publisher

Факултет музичке уметности у Београду
Faculty of Music, Belgrade

За издавача / For Publisher

мр Љиљана Несторовска, декан
Ljiljana Nestorovska MMus, Dean

Главни и одговорни уредник / Editor-in-Chief

др Гордана Каран / dr Gordana Karan

Рецензенти

др Ивана Хрпка
др Марина Марковић
др Јелена Михајловић-Марковић
др Миомира Ђурђановић
др Сабина Видулин
др Сања Киш Жувела
др Зоран Божанић
др Срђан Тепарић
др Сенад Казић
др Михаило Антовић
др Гери Спрус
др Димостенис Димитракулакос
др Крис Филпот
др Милена Петровић

Reviewers

dr Ivana Hrpka
dr Marina Marković
dr Jelena Mihajlović-Marković
dr Miomira Đurđanović
dr Sabina Vidulin
dr Sanja Kiš Žuvela
dr Zoran Božanić
dr Srđan Teparić
dr Senad Kazić
dr Mihailo Antović
dr Gary Spruce
dr Demosthenes Dimitrakoulakos
dr Chris Philpott
dr Milena Petrović

ISBN-978-86-81340-63-9

ISMN-979-0-802022-31-7

25. Педагошки форум сценских уметности
25th Pedagogical Forum of Performing Arts

МУЗИКА И ЗНАЧЕЊЕ

Тематски зборник

MUSIC AND MEANING

Thematic Proceedings

Уредник

др Милена Петровић

Editor

dr Milena Petrović

Факултет музичке уметности
Београд, 2023.

Faculty of Music
Belgrade, 2023

Сара Савовић

студент ДАС, Факултет музичке уметности
Универзитет уметности у Београду, Србија
savovic.sara4@gmail.com

Бразил, деца не треба Бразил – (не)примерена популарна музика за децу*

Сажетак

Прегледом доступне литературе открили смо да деца данас слушају и певају популарну, пре него дечију музику или музику за децу. Међутим, у текстовима појединих популарних песама честе су вулгарности, псовке и експлицитни сексуални садржаји, који указују на то да популарна музика може да буде непримерена за предшколски и раношколски узраст. На примеру песме „Бразил“, у извођењу дечијег хора „Чаролија“ и фолк певачице Лепе Брене, показали смо да деца воле и уживају да певају ову песму, али да садржај њене музике и стихова нису примерени за наведени узраст. Тумачили смо и утицај певача-инфлуенсера на дечије музичке преференције и скренули пажњу на улогу коју свака карика у ланцу музичке индустрије има по питању одабира репертоара, али и заштите деце од непримерених медијских садржаја. Најзад, највећа одговорност је на родитељима и педагозима, који би требало да будно прате музику коју њихова деца слушају и певају, као и да им објасне садржај стихова и њихово значење, утичући тако на развој естетских и моралних вредности код деце.

Кључне речи: дечија музика, музика за децу, популарна музика, (не)примерена музика за децу, музичка педагоџија

Увод

У раду се испитује непримерена музика за децу предшколског и раношколског узраста. Да бисмо појаснили која је то примерена, а која непримерена музика за децу, прво смо истражили постојећу литературу која се односи на терминологију дечије музике, тј. музике за децу. Затим смо проучили литературу о дечијим музичким преференцијама и сазнали да популарну музику деца данас највише слушају највероватније због допадљивости њених мелодија, али и због заступљености популарне музике у медијима. Међутим, често се догађа да су садржаји стихова популарних песама непримерени за децу наведеног узраста. Ови стихови или не носе никакву или носе погрешну поруку. У њима су честе вулгарне речи, као и оне које (ин)директно указују на нетолеранцију, насиље, сексуални садржај и конзу-

* Првобитна верзија настала је на предмету Популарна музика 1, у класи доцента др Биљане Лековић, на Факултету музичке уметности у Београду.

мирање психоактивних супстанци. Музички видео спотови додатно потцртавају вулгарност стихова с циљем привлачења медијске пажње. Овакви примери граниче се са добрим укусом и за последично стање имају лоше моделе понашања, који негативно утичу на развој деце у предшколском и раношколском узрасту. С обзиром на то да су медији данас постали културни оквири идентитетског обликовања, деца граде своје идентитете у интеракцији са медијским конструкцијама стварности. Зато би, с једне стране, музички певачи – данашњи музички инфлуенсери – требало да доприносе моралном и естетском образовању најмлађе публике, а да се, са друге стране, музичка индустрија бави питањем заштите најмлађе публике када је реч о садржајима који су за њих непримерени. Стога, у доступној литератури преовладава оправдана забринутост стручне јавности због снажног утицаја који музика има на развој дечијих моралних и естетских вредности. На крају смо, на примеру песме „Бразил” у извођењу дечијег хора „Чаролија” и фолк певачице Лепе Брене у оквиру новогодишњег програма Телевизије Пинк, показали да је музички (провокативни латино ритам) и текстуални садржај (сексуалне алузије) непримерен за децу наведеног узраста.

Музика за децу или дечија музика

У литератури не постоји јасна разлика између појмова *музика за децу* и *дечија музика*. Међутим, уколико преузмемо класификацију која у књижевности јасно разграничава *књижевности за децу* од *дечије књижевности* (Петровић, 2011), онда би *музика за децу* била она која је изворно намењена деци и има васпитно-образовну улогу, док би *дечија музика* представљала слободну импровизацију детета. Поред поделе на ове две категорије, постоји и трећа категорија, а то је *музика која није намењена деци*, због апстрактног музичко-текстуалног садржаја. Најзад, постоји и четврта категорија – *музика која није намењена деци*, због непримереног музичко-текстуалног садржаја и због тога је у супротности са свим педагошким начелима, вредностима и задацима.

Песма је дечије прво музичко искуство и погодан алат за учење и разумевање света који нас окружује. Певањем песама дете несвесно усваја музичке обрасце, стиче музичко искуство, те развија музичке преференције. Фактори који утичу на формирање музичких преференција детета јесу окружење, особине личности, узраст, музичко искуство и музички стимуланс (Demorest & Schultz, 2004). За музичке стимулансе у најранијем добу дететовог живота одговорни су родитељи, а касније и наставници, који певањем, свирањем или одабиром одређене музике стварају и граде музичко искуство детета (de Vries, 2009; Chao-Fernández et al., 2020, Matanov-Jerković, 2023). Музичке преференције зависе и од тренутних музичких трендова који се могу пратити на веб платформама (Јутјуб, Инстаграм и Тикток) и

снажно обликују дечије вредности. Резултати једног истраживања које се бавило музичким жанровима у породичном и школском окружењу деце предшколског узраста (Chao-Fernández et al., 2020) показују да се у највећем проценту (преко 80%) родитељи слажу с тим да је улога музичких жанрова у формирању музичког укуса детета одлучујућа. Више од половине родитеља (64%) истиче да њихова деца воле да слушају дечију, популарну и народну музику (Chao-Fernández et al., 2020). Иако сазнајемо да родитељи у детињству деци најчешће певају дечије песме, велики број деце не воли да пева дечије песме, те се у хор учлањују углавном да би певали поп песме (Петровић, 2023), са којима деца све раније долазе у контакт (de Vries, 2009). Док познате популарне и рок песме слушају деца старијих разреда основне школе, деца нижих разреда и деца предшколског узраста воле различите врсте музике (Demorest & Schultz, 2004).

Међутим, за правилан емоционални развој и развој будућих естетских критеријума, за децу је важно да од најранијег узраста слушају музику која је тематски прилагођена и њима намењена (Matanov-Jerković, 2023). Стога педагози и родитељи морају да воде рачуна о одабиру песама за децу, које би требало да садрже етичку, естетску и емоционалну вредност (Петровић и сар., 2014). С једне стране, у многим песмама које су намењене деци текст је примерен њиховом узрасту, али је мелодија неодговарајућа због великог опсега, модулација и хроматике, док су ритмови сложени и променљиви (Campbell, 1991). Са друге стране, постоје песме које у музичком смислу одговарају узрасту детета, али се у погледу садржине стихова супротстављају основним етичким и моралним начелима (Cambell, 1991; Петровић и сар., 2014). Ове песме сврставамо у лошу дечију музику тј. лошу музику за децу.

Лоша дечија музика или лоша музика за децу

Деци се данас преко свих медија емитује најчешће кич, шунд и некавалитетна музика за „једнократну употребу” (Matanov-Jerković, 2023). У текстовима савремених популарних песама, а под утицајем социолошко-политичких дешавања, врло често су заступљене безобразне речи, вулгарности и експлицитни сексуални садржаји.¹ Родитељи који су учествовали у једном истраживању (Chao-Fernández et al., 2020) сматрају да је битно да знају садржај стихова песме коју дете пева, као и да би предузели одређене мере када би видели негативан утицај музике на дете. Нешто мањи проценат родитеља (преко 70%) примећује да је утицај непримерених текстова песама на њихову децу велики – она воле да певају и играју уз песму са непримереним стиховима, што се касније одражава и на вокабулар детета. Најзад, нај-

¹ <https://help.musicnotes.com/hc/en-us/articles/202116068-How-do-I-know-whether-or-not-the-content-of-a-song-is-inappropriate-Is-there-something-that-will-indicate-this> [10.05.2023].

мањи проценат родитеља (38%) заузима став да музички садржаји у окружењу њихове деце никако нису прикладни (Chao-Fernández et al., 2020). Поред родитеља, испитаници овог истраживања били су и наставници, који сматрају да свака врста музике може бити прикладна за децу, али само уколико су стихови одговарајући за узраст детета. На основу изјаве наставника, деца свакодневно слушају следеће песме: „Despacito” (“Полако”), „Échame la culpa” („Кривите мене“), „Chantaje” („Уцена“), „Dame tu cosita” („Дај ми своју малу ствар“) и „Mayores” („Већи“). Није потребно приступити анализи текстова ових песама да би било јасно да су за децу предшколског узраста наслови и садржаји ових песама непримерени. Наставници истичу да, иако већина деце не размишља о значењу текста и свесно не приступа његовој анализи, постоји ризик за несвесно усвајање значења и вредности које песма носи, што може утицати на заузимање става и формирање понашања деце у свакодневним ситуацијама.

У истраживањима је показано да тинејџери најчешће не разумеју значење текстова, као и да у већој мери знају мелодију, а у мањој мери текст песама које слушају и које су им омиљене (AAP, 1996). Зато није ни доказана директна веза између експлицитне сексуалне, насилне садржине текстова и понашања деце. Међутим, иако поједина истраживања указују да не постоји веза између слушања поп музике и криминалног понашања (Bogt et al., 2013, према Петровић и сар., 2018), откривена је веза између стихова у појединим музичким жанровима (нпр. хеви-метал) и насилничког понашања деце (Arnett, 1996, према Петровић и сар., 2018). Иако су поједини аутори открили да слушање и певање стихова појединих популарних жанрова подстичу насиље у већој мери од гледања видео спота (Lennings & Warburton, 2011, према Петровић и сар., 2018), други су мишљења да ефекти насилних музичких текстова нису ни приближно моћни као ефекти визуелних медија јер визуелне слике далеко снажније утичу на формирање ставова и вредности (Warburton et al, 2014). Форма видео спота често садржи различите облике сексизма и неприкладног сексуалног понашања који могу да утичу на значајне промене у понашању и ставовима деце (AAP, 1996; 2009).

На формирање и обликовање вредности утичу и наступи популарних извођача. Услед процеса афективног везивања – имитације, идентификације и пројекције – деца своје сопство могу кројити саобразно изгледу обожавањих личности (Божиловић, 2014). Стога би популарни извођачи требало да буду позитивни модели понашања деци и тинејџерима (AAP, 1996), јер као савремени „инфлуенсери” привлаче пажњу деце на звучне и визуелне садржаје њихове музике (Linn, 2005, према Vosacki et al., 2006). Поред популарних певача, и остале карике у ланцу музичке индустрије требало би да воде рачуна о томе да процене и истакну узрасне границе на почетку емитованих музичко-визуелних садржаја на медијима и веб платформама као што су Тикток, Инстаграм и Јутјуб.

Деци не треба Бразил

Веб платформа Јутјуб нуди велики број песама за децу и песама које изводе деца. Међу њима проналазимо и песму „Бразил”² у извођењу Лепе Брене и дечијег хора „Чаролија”³ у којој се спајају неспојиве комбинације различитих културних чинилаца у медијском уметничком простору. Иако песма „Бразил“ није првобитно компонована за децу нити је њима намењена, деца је изводе упркос непримереном музичко-текстуалном садржају. Ипак, нису деца извршила одабир, већ су за то одговорни руководилац хора, певачица, аранжер, музички уредник, редакција новогодишњег програма и телевизијска кућа, која има највећу одговорност и преноси је на све оне који учествују у припреми и реализацији програма (Plavšić, 2019). Редакције сносе посебну одговорност према деци, а програми који се праве за децу треба да воде рачуна о обиму интересовања и потребама деце, као и да доприносе уравнотеженом развоју деце (према члану 9 Конвенције о правима детета, видети Pavlišić, 2019).

Музички уредници се, претпостављамо, нису руководили васпитно-образовном функцијом песме, већ су је одабрали како би подсетили на последњи евровизијски наступ представника бивше Југославије. Носталгичност су желели да постигну невиним и безбрижним дечијим хорским гласовима, као и појавом и гласом Лепе Брене – симболом и феноменом некадашње Југославије. Типично забавни евровизијски карактер ове песме огледа се у покретљивом темпу латино плеса, синкопираном ритму и пратњи бубњева и тимпана. Међутим, у наизглед лепршавој и играчкој музици, крије се њене висока еротизованост, јер сваки латино плес, а нарочито самба и румба које се у песми помињу, прате страсни и заводљиви покрети жене која се удвара мушкарцу. У видео споту уочавамо контраст између наивне дечије разиграности и провокативних покрета фолк певачице; неподударност је постигнута између свакодневне дечије гардеробе и еротизованог спољнег изгледа певачице. Сексипилан имиџ (кратке сукње и хаљине, дубоки деколте, оскудни топови) Лепе Брене допринео је томе да она, као атрактивна девојка из народа, постане блиска и омиљена деци (Vračarić, 2022). Она је и Барби лутка (плава коса и дуге ноге) (Dragičević-Šešić, 1994, према Vračarić, 2022), али и савремена идеал девојка, јер замењује принцезе из бајке, а деци постаје посебан узор (Vračarić, 2022). Зато и не чуди што деца у видео споту уживају док певају песму „Бразил”, тј. што постоји њихова емоционална реакција на песму. Ипак, и поред постојања емотивне компо-

² Ова песма у извођењу популарне поп певачице Беби Дол (која је уједно и аутор текста) представљала је Југославију на такмичењу „Песма Евровизије” 1991. године.

³ Аранжман и музику урадио је Зоран Врачевић. Музички спот је емитован у оквиру новогодишњег програма ТВ Пинк 2007. године. Видети: <https://www.youtube.com/watch?v=ZvdxOrMLaDk>

ненте, песма не задовољава преостала два битна параметра: естетски (гардероба певачице, пренагледано шарена, сценографија и смисао стихова) и етички (сексуално конотирани стихови учествовање дечијег хора заједно са певачицом фолк музике).

Несумњиво је да деца предшколског узраста – учесници у овом видео споту – не разумеју значење стихова које певају, а који директно позивају на љубавну акцију: *Скини све, скини цицкеле шио њре, скини јакну, фармерке, хајде њра њочиње*. Питамо се, ипак, да ли су родитељи ове деце били упознати и дали сагласност да њихова деца учествују у овом пројекту. О наступу деце на програму треба постићи сагласност са родитељима и представницима институција које деца похађају (према члану 10 *Конвенције о њравима деџетџа*, видети Pavlišić, 2019). Уколико та сагласност изостане, дешава се да су деца параван за одређене акције и догађаје, али и средство за манипулацију (Pavlišić, 2019). Она немају искуства, нити поседују потребна мерила за правилан избор, разликовање добрих од лоших, важних од неважних, корисних од некорисних, тачних од лажних информација (Pavlišić, 2019). Исто тако деца нису у стању да препознају шта је добра и квалитетна музика, а шта није, нити да образложе због чега им се нека музика допала. С једне стране, улога медија јесте да изграђују дечије сазнајне процесе и да образују децу у правцу развоја медијске компетенције, као и да штите децу од непримерених садржаја (Pavlišić, 2019). С друге стране, улога родитеља и педагога јесте да указују на разлику између квалитета и јефтиног производа и тако обезбеђују континуирани развој етичких и естетских вредности деце (Matanov-Jerković, 2023).

Уколико родитељи са децом развију и негују однос заснован на поверењу, уважавању и привржености, онда ће деца веровати родитељском одабиру музике која је примерена, искрена и истинита за њих. За стварање окружења у коме ће се дете музички развијати није неопходно да родитељ буде музички образован, већ да је свестан позитивног утицаја музике на свеукупни развој детета (de Vries, 2009). Битно је да родитељи знају садржаје песама које деца певају и слушају и објасне им конкретно значење речи с конотацијом сексуалног чина и псовки (AAP, 1996). Сходно томе, родитељи и васпитачи изражавају снажну забринутост јавности због насилних или сексуално сугестивних текстова и слика у музичким спотовима (Linn, 2005, према Bosacki, 2006). Препорука јесте да педијатри, педагози и родитељи заједнички сарађују, разматрају дејства музичких стихова песама на децу (AAP, 1996). Међутим, дешава се да управо родитељи нису у стању да разлуче добру музику од лоше и некорисне музике за њихово дете. Нека истраживања су показала да поједини родитељи одабирају да деци пуштају свој омиљени репертоар, који не значи да је одговарајућ и пожељан за њихово дете (Matanov-Jerković, 2023), и имају жељу да њихова деца у хору певају само популарне песме (Петровић, 2023).

Хорско дечије певање има важну васпитно-образовну и друштвено-моралну улогу. Оно утиче на емоционално-психички развој, развија врлине (дисциплина, истрајност, емпатија, толеранција, одговорност колективна и национална свест и патриотизам), музичке способности (лепо певање, заједничко музицирање, осећај за мелодију, ритам и хармонију) и музички укус (Павловић и сар., 2016). Хорско певање, према ставовима родитеља, нарочито доноси социјалне добробити, као што су развој музичког укуса и бонтона, културно уздизање, лепо понашање, манири и еманципација (Петровић, 2023). Врхунске естетске домете хорског дечијег певања постигао је хор „Колибри“ под диригентском палицом његовог оснивача Милице Манојловић.

Основни постулати певања у тадашњем хору „Колибри“ били су природно и лепо певање, са јасном дикцијом и прецизном артикулацијом, уз подешавање доје тона стилско-естетским захтевима жанра песме, чиме се постизала гipкост гласа и подстицала култура слушања. Хор је певао на шест светских језика и био колико српска, толико и светска тековина (Миланковић и Петровић, 2014). Глобализација културе у српском друштву допринела је промени културних вредности, напуштању устаљених културних образаца и уклапању у нешто што не одговара српској традицији и култури (Божиловић, 2020: 70). То се види и на примеру видео спота за песму „Бразил“ у којој се деца намећу да изводе самба ритмове и непримерене и скаредне текстове.

Док су деца у хору „Колибри“ логично и суптилно истраживала музику у простору у зависности од њеног садржаја (на пример, мелодијске контуре или динамике), користила сведене покрете, природан и спонтан став тела, деца у поменутом видео споту користе неосмишљене покрете којима не указују на значајне музичке моменте у песми. Милица Манојловић је песме одабирала према њиховим високим естетским и моралним вредностима на плану музике и текста, а пре почетка певања деца предочавала свеобухватну анализу стихова (Миланковић и Петровић, 2014). Домент је био један – остварити лепоту колективног звука. У видео споту анализираног извођења песме „Бразил“ једина намера била је постићи визуелни новогодишњи спектакл.

Закључак

Највећу одговорност за одабир музичко-визуелних садржаја које деца слушају/гледају, имају родитељи и педагози (Campbell, 1991). Правилан одабир утиче на правилан развој естетских и моралних вредности, идентитета и друштвено-критичке свести (Bosacski, 2006). Да би се формирао систем вредности код деце, неопходно је да се у музици и другим уметничким садржајима истакне порука која је јасна и недвосмислена, коју дете може да разуме и усвоји. Када је реч о раном детињству, сматрамо да родитељи и

наставници имају највећи утицај на развој музичких преференција и обликовање музичког укуса, док је даљи развој у школском узрасту изложен утицајима друштва и трендова.

Веома је тешко да се детету онемогући приступ неприкладном садржају јер је све више могућности које пружа интернет. Интернет је резултат процеса глобализације, који је довео до радикалних промена културног идентитета. Популарна култура и масовни медији заслужни су за конституисање колективних и личних идентитета, па тако и за кризу у којој су се нашли услед процеса глобализације (Божиловић, 2014). Парадоксално, развој идентитета представља суштину развоја и филозофије образовања за 21. век и њен најважнији циљ (Станаревић, 2012).

Деца треба да буду најважнија група обухваћена концептом безбедносне културе (Станаревић, 2012). Култура је првобитно тумачена као услов опстанка, а данас је она услов концепта безбедносне културе, чији је циљ заштита и одржавање добробити појединца, друштва и државе. Култура развија, изграђује и образује музички укус, а безбедносна култура учествује у обликовању онога што је драгоцено, важно и вредно за децу, установљава претњу за њихове вредности и регулише моралне приоритете (Станаревић, 2012). Најважније институције задужене за регулацију понашања појединца у кључним областима друштва, а самим тим и безбедносне културе јесу породица, институције у области образовања, те културне и медијске институције, које треба да обезбеде развој контекста значења, вредносних оријентација и симболичких кодова (Станаревић, 2012: 308). У данашње време масмедијске супремације садржајима популарне културе, очекивано последично стање јесте да медији и популарна музика конструишу стварност и дечији свет. Улога свих нас је зато да смислено делујемо у правцу културног, уметничког, музичког, естетског и духовног преображаја.

Литература

- Божиловић, Н. (2014). Глобализација културе и нови идентитетски обрасци. *Социолошки истраживања*, XLVIII(4), 531–548.
- Bosacki, S., Francis-Murrey, N., Pollon, D. & Elliott, A. (2007). 'Sounds good to me': Canadian children's perceptions of popular music. *Music Education Research*, 8(3), 369–385.
- Campbell, C. S. (1991). The child-song genre: A comparison of song by and for children. *International Journal of Music Education*, 17, 14–23.
- Chao-Fernández, A., Chao-Fernández, R. & López-Chao, C. (2020). Sexism in Lyrics of Children's Songs in School and Family Environment. *Education Sciences*, 10(11), 300–313.
- Committee on Communications, American Academy of Pediatrics (1996). Impact of Music Lyrics and Music Videos on Children and Youth (RE9144). *Pediatrics*, 98(6), 1219–1221.

Council on Communications, American Academy of Pediatrics (2009). Policy statement-Impact of music, music lyrics, and music videos on children and youth. *Pediatrics*, 124(5):1488–1494.

de Vries, P. (2009). Music at home with the under fives: What is happening? *Early Child Development and Care*, 179, 395–405.

Demorest, S. M. & Schultz, S. J. M. (2004). Children's preference for authentic versus arranged versions of world music recording. *Journal of Research in Music Education*, 52(4), 300–313.

How do I know whether or not the content of a song is inappropriate? Is there something that will indicate this? Преузето 10. маја 2023, са <https://help.musicnotes.com/hc/en-us/articles/202116068-How-do-I-know-whether-or-not-the-content-of-a-song-is-inappropriate-Is-there-something-that-will-indicate-this>

Klajn, I. (2005). *Gramatika srpskog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Lepa Brena. (18.09.2018). *Lepa Brena & Hor Carolija – Brazil – (Tv Pink 2007)* [Video]. YouTube. Преузето 10. јула 2022, са <https://www.youtube.com/watch?v=ZvdxOrMLaDk>

Matanov-Jerković, S. (2023). *Muzika u ranom uzrastu – muzički pedagog savetuje šta je to što deca TREBA da slušaju*. Преузето 13. априла 2023. са <https://zelenaucionica.com/muzika-u-ranom-uzrastu-muzicki-pedagog-savetuje-sta-je-to-sto-deca-treba-da-slusaju/>

Миланковић, В. и Петровић, М. (2014). Уметност најмање птице на свету: хор Колибри и педагошко умеће Милице Манојловић; поводом 50 година од оснивања хора Колибри. У: *Традиција као инспирација: зборник радова са научној скупи Владо Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог* (стр. 631–641). Бања Лука: Академија уметности и Музиколошко друштво Републике Српске.

Pavlišić, P. (2019). *DECA I MEDIJI, Pravilnik protiv zloupotrebe dece u medijske svrhe Kodeks o zaštiti dece od političkih zloupotreba*. Prijatelji dece Srbije.

Павловић, Б., Цицковић-Сарајлић, Д. и Ковач, А. (2016). Хорско певање у млађим разредима основне школе. *Зборник радова Филозофској факултету у Приштини*, 46(1), 259–277.

Петровић, М., Миланковић, В. и Ачић, Г. (2014). Бирократија у музици: програм музичког образовања по моделу државних закона. У: М. Петровић (Ур.), *Социолошки аспекти педагогије и извођачиства у сценским уметностима*, *Зборник радова шеснаестој Педагошкој форуму сценских уметности* (стр. 50–60). Београд: Факултет музичке уметности.

Петровић, М., Радовановић, И., Миланковић, В. и Ачић, Г. (2018). Музичке преференције и криминално понашање. *Зборник радова Филозофској факултету у Приштини*, 48(4), 311–331.

Петровић, М. (2023). Значај хорског певања за ментално благостање деце. У М. Петровић (Ур.), *Музика и значење: зборник радова двадесет и петој Педагошкој форуму сценских уметности* (у припреми за штампу).

Petrović, M. (2019). Group singing and collective identity. *Glazbenopedagoški zbornik* (pp. 57–71). Ljubljana: Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani.

Петровић, Т. (2011). *Увод у књижевност за децу*. Нови Сад: Змајеве дечје игре.

Vračarić, M. (2022). *Užasi postmoderne: Zašto turbofolk ne ostvaruje svoj subverzivni potencijal?* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet. Преузето 20. маја 2023., са <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:275109>

Warburton, W. A., Roberts, D. F. & Christenson, P. G. (2014). The effects of violent and antisocial music on children and adolescents. In: D. A. Gentile (Ed.), *Media violence and children: A complete guide for parents and professionals* (pp. 301–328). Praeger/ABC-CLIO.

BRASIL, CHILDREN DON'T NEED BRASIL - (IN)APPROPRIATE POPULAR MUSIC FOR CHILDREN

Existing literature has highlighted that children sing and listen to popular music, rather than childrens' music or music for children. However, many popular song lyrics often featuring vulgarity, swear words and explicit sexual content, making them inappropriate for preschool and school-age children. We observed that children like and enjoy singing the popular song „Brasil“, performed by the children's choir „Čarolija“ and folk singer Lepa Brena, despite its inappropriate musical and lyrical content for the aforementioned age. We also explored the effect of music influencers on children's music preferences and emphasized the role that each player in the music industry has when choosing repertoire and protecting children from inappropriate media content. Finally, the greatest responsibility of parents and educators is to monitor the music their children sing and listen to, and to explain the lyrical content and meaning to children, thus enhancing their aesthetic and moral development.

Keywords: children's music, music for children, popular music, (in)appropriate children's music, music pedagogy

